

Kadın Psikolojisi ve Toplumsal Cinsiyet

9. Basımdan Çeviri

The Psychology of Women and Gender

Ninth Edition

Raeka ve Isador'a, içgörü ve bakış açıları için. (NEQ)

*Margaret ve Luke'a, akademisyen ve yazar bir annenin
sahip olabileceği en iyi çocuklar. (JSH)*

Kadın Psikolojisi ve Toplumsal Cinsiyet

İnsan Deneyiminin Yarısı ve Daha Fazlası

9. Basımdan Çeviri

Nicole M. Else-Quest

Janet Shibley Hyde

The Psychology of Women and Gender

Half the Human Experience +

Ninth Edition

Çeviri Editörü

Prof. Dr. Şeyda Türk

KADIN PSİKOLOJİSİ VE TOPLUMSAL CİNSİYET: İnsan Deneyiminin Yarı ve Daha Fazlası

Nicole M. Else-Quest, Janet Shibley Hyde

THE PSYCHOLOGY OF WOMEN AND GENDER Half the Human Experience +

Çeviri Editörü: Prof. Dr. Şeyda Türk

Yayın No.: 2930
Psikoloji-PDR No.: 191
ISBN: 978-625-406-378-7
Basım Sayısı: © 9. Basımdan Çeviri, Ocak 2021

© Copyright 2021, NOBEL AKADEMİK YAYINCILIK EĞİTİM DANIŞMANLIK TİC. LTD. ŞTİ. SERTİFİKA NO.: 40340

Bu baskının bütün hakları Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti.ne aittir. Yayınevinin yazılı izni olmaksızın, kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, yayımı, çoğaltımı ve dağıtımı yapılamaz.

Copyright © 2018 by SAGE Publications, Inc. TURKISH language edition published by NOBEL AKADEMİK YAYINCILIK, Copyright © 2021

Nobel Yayın Grubu, 1984 yılından itibaren ulusal ve 2011 yılından itibaren ise uluslararası düzeyde düzenli olarak faaliyet yürütmekte ve yayımladığı kitaplar, ulusal ve uluslararası düzeydeki yükseköğretim kurumları kataloglarında yer almaktadır.

Genel Yayın Yönetmeni : Nevzat Argun -nargun@nobelyayin.com-
Yayın Koordinatörü : Gülfem Dursun -gulfem@nobelyayin.com-

Redaksiyon : Yıldız Çağlayan -caglayanildiz@nobelyayin.com-
Sayfa Tasarım : Gülbeyaz Güler -gulbeyaz@nobelyayin.com- Leyla Kurt -leyla@nobelyayin.com-
Kapak Tasarım : Mehtap Yürümez -mehtap@nobelyayin.com-
Baskı Sorumlusu : Yavuz Şahin -yavuz@nobelyayin.com-
Baskı ve Cilt :

Kütüphane Bilgi Kartı

Else-Quest, Nicole M., Hyde, Janet Shibley.

THE PSYCHOLOGY OF WOMEN AND GENDER Half the Human Experience + / Nicole M. Else-Quest - Janet Shibley Hyde

KADIN PSİKOLOJİSİ VE TOPLUMSAL CİNSİYET: İnsan Deneyiminin Yarı ve Daha Fazlası / Çeviri Editörü: Şeyda Türk

9. Basımdan Çeviri xxvi + 462 s. 19,5x23,5 cm. Kaynakça ve dizin var.

ISBN: 978-625-406-378-7

1. Kadın Psikolojisi 2. Toplumsal Cinsiyet 3. Kesişimsellik

Genel Dağıtım

ATLAS AKADEMİK BASIM YAYIN DAĞITIM TİC. LTD. ŞTİ.

Adres: Bahçekapı mh. 2465 sk. Oto Sanayi Sitesi No:7 Bodrum Kat Şaşmaz-ANKARA - siparis@nobelyayin.com-

Telefon: +90 312 278 50 77 - **Faks:** 0 312 278 21 65

E-Satış: www.nobelkitap.com - www.atlaskitap.com - **Bilgi:** esatis@nobelkitap.com - info@atlaskitap.com

Dağıtım ve Satış Noktaları: Alfa Basım Dağıtım, Arasta, Arkadaş Kitabevi, D&R Mağazaları, Dost Dağıtım, Ekip Dağıtım, Kida Dağıtım, Kitapsan, Nezih Kitabevleri, Pandora, Prefix, Remzi Kitabevleri

Çeviri Kurulu

Çeviri Editörü:

Prof. Dr. Şeyda Türk

1

Giriş

Prof. Dr. Şeyda Türk

Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi

2

Toplumsal Cinsiyet Üzerine Teorik Yaklaşımlar

Dr. Öğr. Üyesi Yaprak Kalafatoğlu

Marmara Üniversitesi

3

Toplumsal Cinsiyet Kalıpyargıları ve Cinsiyet Farklılıkları

Dr. Öğr. Üyesi Fatma Kahraman

Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi

4

Toplumsal Cinsiyet ve Etnik Kökenin Kesişimi

Prof. Dr. Şeyda Türk

Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi

5

Toplumsal Cinsiyet ve İletişim

Dr. Esra Atilla Bal

Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi

6

Toplumsal Cinsiyet ve Duygu

Dr. Öğr. Üyesi Ayşenur Aktaş
Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi

7

Yaşam Boyu Gelişim

Doç. Dr. Nilay Pekel Uludağlı
Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi

8

Yetenekler, Güdü ve Başarı

Prof. Dr. (Emekli) Suna Tevrüz
Marmara Üniversitesi

9

Toplumsal Cinsiyet ve İş

Prof. Dr. Tülay Turgut
Marmara Üniversitesi

10

Biyoloji ve Cinsiyet

Doç. Dr. Belma Bekçi
Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi

11

Psikoloji, Toplumsal Cinsiyet ve Sağlık

Dr. Öğr. Üyesi Ayşenur Aktaş
Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi

12

Toplumsal Cinsiyet ve Cinsellik

Arş. Gör. Begüm Özbek
Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi

13

Toplumsal Cinsiyet ve Cinsel Yönelim

Arş. Gör. Begüm Özbek
Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi

14

Toplumsal Cinsiyet ve Mağduriyet

Dr. Öğr. Üyesi Fatma Kahraman
Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi

15

Cinsiyet, Akıl ve Ruh Sağlığı

Dr. Öğr. Üyesi Şebnem Akan
Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi

16

Erkeklerin ve Erkekliğin Psikolojisi

Prof. Dr. İlyas Göz
Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi

17

Geçmiş ve Geleceğe Bakış

Dr. Öğr. Üyesi Şebnem Akan
Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi

İçindekiler

Ön Söz

xvii

Çeviri Editörünün Ön Sözü

xxv

1

Giriş

1

1. Neden Kadın Psikolojisi ve Toplumsal Cinsiyet?	2	a. Psikolojik Araştırmaların Süreci	15
2. Seks (Cinsellik, Cinsiyet), Toplumsal Cinsiyet, Trans ve Cis Bireyler	3	b. Kuramlarda Yanlılık	15
3. Cinsiyetçilik ve Feminizm	5	c. Araştırma Tasarımında Yanlılık	17
a. Cinsiyetçilik	5	d. Veri Toplamada Yanlılık	18
b. Feminizm	6	e. Sonuçların Yorumunda Yanlılık	20
4. Kadın Psikolojisi ve Toplumsal Cinsiyet Temaları	7	f. Bulguların Yayımlanmasındaki Yanlılık	20
a. Şeytan Kadın	7	g. Kadın Bilim İnsanlarına Karşı Yanlılık	21
		h. Diğer Cinsiyet Yanlılıkları	21
ODAK 1.1: Dünyada Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Uluslararası Feminizm	8	6. Yanlı Araştırmalar İçin Feminist Seçenekler	21
b. Erkeğin Norm Olması	10	a. Cinsiyet Ayrımı İçermeyen ve Feminist Araştırmalar	22
c. Toplumsal Cinsiyet Farklılıkları ve Benzerlikleri	10	b. İlerleme Kaydediyor muyuz?	24
d. İkili Toplumsal Cinsiyet Sisteminin Eleştirilmesi	11	7. Bölümlerin Ön İzlenimi	25
e. Toplumsal Cinsiyetin Kesişimselleştirilmesi	11	ARAŞTIRMA DENEYİMİ: Psikoloji Araştırmalarında Toplumsal Cinsiyet Yanlılığını Anlamak	25
f. Toplumsal Cinsiyetin Sosyal Yapılanması	13	8. Bölüm Özeti	26
g. Psikolojide Süregelen Konular	14	9. İleri Okuma Önerileri	26
5. Psikolojik Araştırmalarda Yanlılığın Kaynakları	14		

2

Toplumsal Cinsiyet Üzerine Teorik Yaklaşımlar

27

1. Psikanalitik Teori	28	4. Toplumsal Cinsiyet Şeması Teorisi	39
a. Freud'un Psikoseksüel Gelişim Teorisi	28	a. Toplumsal Cinsiyet Şeması Teorisine Kanıt	40
b. Freud'un Psikanalitik Teorisine Yöneltilen Eleştiriler	29	5. Sosyobiyojoloji ve Evrimsel Psikoloji	42
c. Karen Horney	30	a. Ebeveyn Yatırımı	42
d. Helene Deutsch	30	b. Cinsel Seçim	44
e. Nancy Chodorow	31	c. Evrimsel Psikoloji	44
2. Sosyal Öğrenme Teorisi	33	d. Sosyobiyojinin Feminist Eleştirisi ve Evrimsel Psikoloji	45
a. Sosyal Öğrenme Teorisine Kanıt	34	e. Feminist Evrimsel Psikoloji ve Feminist Sosyobiyojoloji	48
b. Bilişsel Sosyal Öğrenme Teorisi	35	6. Sosyal Rol Teorisi	49
3. Bilişsel Gelişim Teorisi	36	7. Feminist Teoriler	50
ODAK 2.1: Ahlaki Gelişim Teorisinin Feminist Açıklaması	37	a. Konum ve Güç Olarak Toplumsal Cinsiyet	50
		b. Kesişimsellik	51

c. Queer Teori	52
d. Toplumsal Cinsiyet Roller ve Sosyalleşim	53
e. Sorunlara Dışsal ve İçsel Atıflar	53
f. Bilinçlendirme	54
g. Feminizmin Çeşitliliği	54
h. Özet	56
i. Feminist Teorilerin Değerlendirilmesi	56
j. Sonuç	56

ODAK 2.2: Psikolojide Feminist Teori: Nesneleştirme Teorisi

57

ARAŞTIRMA DENEYİMİ:

Toplumsal Cinsiyet Şeması Teorisi

58

8. Bölüm Özeti

58

9. İleri Okuma Önerileri

59

3

Toplumsal Cinsiyet Kalıpyargıları ve Cinsiyet Farklılıkları

61

1. Toplumsal Cinsiyet Kalıpyargıları	62
a. Erkekler ve Kadınlar Hakkındaki Kalıpyargılar	62
b. Kesişimsellik ve Toplumsal Cinsiyet Kalıpyargıları	65
c. Kalıpyargı Tehdidi	65
d. Trans Bireyler Hakkındaki Kalıpyargılar	68
2. Meta-Analiz	69
3. Toplumsal Cinsiyet Farklılıklarının Psikolojik Boyutu	70
a. Saldırgan Davranış	71
b. Dürtüsellik	72
c. Hareketlilik	73
d. Benlik Saygısı	73
e. Yardım Etme Davranışı	74

ODAK 3.1: Kim Daha Narsisistik: Erkekler mi Kadınlar mı?

75

f. Kaygı	76
4. Cinsiyet Benzerlikleri Hipotezi	76
5. Androjenlik	77
a. Psikologların Kadınsılık-Eröksilik Hakkındaki Geleneksel Görüşleri	77
b. Androjenlik Kavramı	78
c. Androjenliği Ölçmek	78
d. Androjenliğe Yönelik Eleştiriler	79
e. Androjenlik ve Translık	79

ARAŞTIRMA DENEYİMİ: İnsanların Cinsiyet Farklılıklarıyla İlgili İnançları Ne Derece Doğru?

80

6. Bölüm Özeti

81

7. İleri Okuma Önerileri

81

4

Toplumsal Cinsiyet ve Etnik Kökenin Kesişimi

83

1. Yinelenen Temalar	84
2. Etnik Grup Etiketleri	85
3. Psikolojik Araştırmaların Etnik/Kültürel Kitiği	86
4. Beyaz Olmayan Bireylerle Yapılan Araştırmalara İlişkin Yönlendirici İlkeler	88
ODAK 4.1: İrkçi Örtük Saldırgan İfadeler	90
5. Amerika Birleşik Devletleri'nde Beyaz Olmayanların Kültürel Mirası	91
a. Asyalı Amerikalıların Kültürel Mirası	91
b. Alt Kültür Farkları	92
c. Latinx Bireylerin Kültürel Mirası	93
d. Amerikan Kızılderililerinin Kültürel Mirası	94
e. Afrikalı Amerikalıların Kültürel Mirası	95

ODAK 4.2: Kadın ve İslam

96

6. Toplumsal Cinsiyet Roller ve Etnik Köken	97
a. Amerikan Kızılderililerinde Toplumsal Cinsiyet Roller	97
b. Afrikalı Amerikalılarda Toplumsal Cinsiyet Roller	98
c. Asyalı Amerikalılarda Toplumsal Cinsiyet Roller	99
d. Latinx Bireylerde Toplumsal Cinsiyet Roller	100
7. Göçmenlik	101
8. Eğitim	102

ODAK 4.3: Olumlu Eylem (Affirmative Action)

104

9. Akıl ve Ruh Sağlığı Konuları

106

10. Beyaz Olmayanların Feminizmi

107

ARAŞTIRMA DENEYİMİ: Televizyonun Yoğun İzlendiği Yayın Saatlerinde Toplumsal Cinsiyet ve Etnik Köken	109
---	-----

11. Bölüm Özeti	110
12. İleri Okuma Önerileri	110

5

Toplumsal Cinsiyet ve İletişim

111

1. Sözlü İletişim	111
a. Belirsizlik	112
b. Katılımcı ve Buna Karşıt Olarak Atılgan İletişim	112
c. Söz Kesmeler	114
d. Cinsiyet-Bağılantılı Dil Etkisi	115
e. Klinik Uygulamalar	116
2. Sözsüz İletişim	116

ODAK 5.1: Cinsiyet ve Elektronik İletişim

117

a. Sözsüz Davranışları Kodlamak ve Deşifre Etmek	118
b. Gülümseme	118
c. Kişiler Arası Mesafe	119
d. Göz Teması	120
e. Genişleyen ya da Daralan Duruş	121
3. Dilde Kadınlar ve İkili Toplumsal Cinsiyet Sistemi Dışındaki Kişilere Nasıl Davranılır?	122

a. Yanlış Cinsiyetlendirme	122
b. Adlandırmalar	122
c. Çocuk Muamelesi Yapma	123
d. Norm Olarak Erkek, İstisna Olarak Kadın	123
e. Dilin Cinsiyetlendirilmesi	124
f. Cinsiyetçi Dil Gerçekten Önemli midir?	125
4. Cinsiyet Ayrımı Yapmayan Bir Dile Doğru	128
a. Kurumsal Değişim	130
b. Dil ve Meslekler	130
5. Sonuç	131

ARAŞTIRMA DENEYİMİ: Cinsiyet ve Konuşma Tarzları

132

6. Bölüm Özeti	132
----------------	-----

6

Toplumsal Cinsiyet ve Duygu

133

1. Duygularla İlgili Cinsiyetçi Kalıpyargılar	134
a. Duygusalılık	134
b. Özgül Duygular	134
c. Duygular Hakkındaki Cinsiyetçi Kalıpyargıların Bazı Sonuçları	136

ODAK 6.1: Cinsiyet ve Duygu Politikaları

138

2. Cinsiyet ve Duygusal Yaşantı ve İfade	139
a. Duygusal İfade ve Sergileme Kuralları	139
b. Duyguların Ölçümü	139
c. İfade Etmeye Karşı Deneyimleme	140
d. Özgül Duygular	141

e. Duygusal Yoğunluk	142
3. Duygusal Yeterlik	144
4. İkili Sistemin Ötesinde Duygular	145
5. Cinsiyetleştirilmiş Duyguların Sosyalleştirilmesi	145
a. Ailede Sosyalleşme	146
b. Akranlar Tarafından Sosyalleşme	148
c. Brody'nin Transaksyonel Modeli	148

ARAŞTIRMA DENEYİMİ: Duyguların Cinsiyete Göre Sosyalleşmesi

149

6. Bölüm Özeti	149
7. İleri Okuma Önerileri	150

7

Yaşam Boyu Gelişim

151

1. Bebeklik	152
a. Bebek Davranışında Cinsiyet Farklılıkları	152
b. Yetişkinlerin Bebeklere Yaklaşımları	153

c. Bebeklikte Cinsiyeti Öğrenme	154
2. Çocukluk	154
a. Çocuk Davranışında Cinsiyet Farklılıkları	154

b. Çocuklukta Cinsiyeti Öğrenme	156
c. Trans ve Toplumsal Cinsiyetle Uyumlu Olmayan Çocukların Gelişimi	157
d. Cinsiyet Kimliğinden Cinsiyet Rollerine: Kendini Sosyalleştirme	158
e. Toplumsal Cinsiyet Rolüne İlişkin Sosyalleşme	159
f. Akranlar ve Cinsiyet Ayrımcılığı Etkisi	162
g. Kız Çocuklarının Cinselleştirilmesi	162
3. Ergenlik	163
a. Cis ve Trans Gençlerde Büluğ	163
b. Cinsiyeti Güçlendirme	164
c. Kimlik Gelişimi	165
d. Arkadaşlık ve Flört Etme	166
ODAK 7.1: Okullarda Akran Cinsel Tacizi	167
e. Beden Memnuniyetsizliği	168

4. Beliren Yetişkinlik	169
5. Yetişkinlik	169
a. Toplumsal Cinsiyet ve Çalışma	169
b. Romantik İlişkiler ve Evlilik	169
c. Boşanma	170
d. Bekâr Kadınlar	171
e. Annelik	172
f. Boş Yuva	174
6. İleri Yetişkinlik	175
a. Büyükanne	175
b. Toplumsal Cinsiyet ve Bilişsel Yaşlanma	176
c. Dul Olma ve Cinsiyet Oranları	177
ARAŞTIRMA DENEYİMİ: Yaşlı Kadınlar	178
7. Bölüm Özeti	178
8. İleri Okuma Önerileri	179

8

Yetenekler, Güdü ve Başarı

181

1. Yetenekler	182
a. Genel Zekâ	182
b. Sözel Yetenek	182
c. Mekânsal Yetenek	182
d. Matematik Performansı	184
e. Bedensel Performans ve Atletizm	185
ODAK 8.1: Toplumsal Cinsiyet Çeşitliliği ve Atletizm	186
f. Özet	187
2. Güdülenme: Beklenti-Değer Teorisi	187
3. Başarı	190
a. Okul Başarısı	190
b. Mesleki Başarı	190

4. FTMM'deki Cinsiyetler Arasındaki Aralık	191
ODAK 8.2: Başarılı Kadınlar: Ellen Ochoa	192
a. FTMM'deki Cinsiyetler Arasındaki Aralığın Açıklamaları	193
b. FTMM'deki Cinsiyetler Arasındaki Aralığa Kesişimsel Yaklaşım	196
c. FTMM'deki Cinsiyetler Arasındaki Aralığı Kapama Müdahaleleri	197

ARAŞTIRMA DENEYİMİ:

Toplumsal Cinsiyet ve Bilgisayarlar

198

5. Bölüm Özeti	198
6. İleri Okuma Önerileri	199

9

Toplumsal Cinsiyet ve İş

201

1. Ücret Eşitliği ve Maaş Farkı	201
a. Annelik Cezası	202
b. Mesleki Ayrım	203
c. Tazminat Müzakeresi	205
ODAK 9.1: Psikoloji ve Kamu Politikası: Amerika Birleşik Devletleri'nde İstihdam Ayrımcılığı	206
d. Hak Sahipliği	208
e. Örtük Kalıpyargılar	210
2. Toplumsal Cinsiyet Ayrımcılığı ve İş Yeri İklimi	210
a. İş İlanlarında Toplumsal Cinsiyet Ayrımcılığı	210

b. İş Değerlendirmesinde Toplumsal Cinsiyet Ayrımcılığı	211
c. İş Yeri İklimi	212
3. Liderlik ve Cam Tavan	212
a. Liderlik Etkinliği ve Toplumsal Cinsiyet Rol Uyumu	213
b. Herhangi Bir İlerleme Gösteriyor muyuz?	215
4. İş ve Aile Meseleleri	216
a. İş ve Kadınların Psikolojik Esenliği	216

ODAK 9.2: Psikoloji ve Kamu Politikası: Aile İzni	218
b. İkinci Vardiya	219

ARAŞTIRMA DENEYİMİ: Hak Sahipliği	222
5. Bölüm Özeti	222
6. İleri Okuma Önerileri	222

10

Biyoloji ve Cinsiyet

223

1. Genler	224
a. Epigenetik	225
b. Trans Birey Olmaya İlişkin Genler Var mıdır?	225

ODAK 10.1: Feminist Biyoloji	226
-------------------------------------	------------

2. Temel Fizyolojik Süreçler	227
3. Cinsiyet Hormonları	227
a. Doğum Öncesi Cinsiyet Farklılaşmaları	228
b. Doğum Öncesi Cinsiyet Hormonu Etkileri	228
c. Yetişkinlikte Hormon Etkileri	230

ODAK 10.2: İç Salgı Sistemini Aksatıcılar	231
--	------------

d. İyileştirilmiş Hormon Modelleri	232
4. Beyin	232
a. Beyin Büyüklüğü	232

b. Hipotalamus	233
c. Diğer Beyin Bölgeleri	233
d. Sağ Hemisfer, Sol Hemisfer	234
e. Nöral Plastisite	235

ODAK 10.3: Karma Olmayan Eğitim ve Beyin	235
---	------------

f. Feminist Eleştiri	237
g. Beyin Mozaiği	238
h. Trans Birey ve Beyin	239

ARAŞTIRMA DENEYİMİ:	
Medyada Biyoloji ve Cinsiyet Farklılıkları	239

5. Bölüm Özeti	240
6. İleri Okuma Önerileri	240

11

Psikoloji, Toplumsal Cinsiyet ve Sağlık

241

1. Cinsiyet ve Sağlık	242
a. Kadın ve Sağlık Sistemi	242
b. Trans Bireyler ve Sağlık Sistemi	243
c. Cinsiyet, Etnik Köken ve Sınıf Kesişiminde Sağlık Meseleleri	244
2. Âdet Görme	246
a. Âdet Döngüsünün Biyolojik Boyutları	246

ODAK 11.1: Cinsiyet ve Bulaşıcı Hastalıklar	247
--	------------

b. Ağrılı Âdet Görme	250
c. Âdet Döngüsünün Psikolojik Boyutları	250
d. Âdet Öncesi Sendromun Sosyal Yapılandırılması	253
e. Uygulamaya Yönelik Sonuçlar	253
3. Menopoz	254
a. Fiziksel ve Psikolojik Değişiklikler	254
b. Menopoz Semptomlarının Tedavisi	254
4. Üreme ve Sağlık	255
a. Doğum Kontrolü	255
b. Hamilelik	256

c. Doğum	257
d. Kürtaj	258
e. Düşük Yapma	261
f. Kısırlık	262
5. Meme Kanseri	262

ODAK 11.2: Cinsiyet ve Engellilik Kesişiminde Sağlık	263
---	------------

6. HPV ve Servikal Kanseri	265
7. Trans Bireylerde Sağlık Meseleleri	267
a. Tıbbi Geçiş	267
b. Cerrahi Geçiş	268

ARAŞTIRMA DENEYİMİ:	
Âdet Öncesi Sendromunda Kadınların Deneyimi	269

8. Bölüm Özeti	269
9. İleri Okuma Önerileri	270

12

Toplumsal Cinsiyet ve Cinsellik

271

1. Fizyoloji	271	b. Cinsel Uyarılma Bozuklukları	288
a. Masters ve Johnson Modelinin Eleştirisi	275	c. Orgazmla İlgili Bozukluklar	288
b. Alternatif Modeller	275	d. Ağrı Bozuklukları	288
c. Klitoral ve Vajinal Orgazm	276	e. Cinsel Bozukluklar İçin Davranış Terapisi	288
d. Çoklu Orgazm	276		
e. Cinsellik ve Yaşlanma	277	ODAK 12.1: Kadınların Cinsellikle İlgili Sorunları:	
f. G-Noktası	277	Yeni Bir Bakış	289
2. Toplumsal Cinsiyet ve Cinselliğin Psikolojik Yönleri	278	f. Kadınların Cinsel Bozuklukları İçin	
a. Cinsellikte Toplumsal Cinsiyet Farklılıkları	278	Ek Terapiler	290
b. Cinsel Gelişim	281	g. Feminist Seks Terapisi	290
c. Ergenlik Dönemindeki Kızlar, Cinsel Arzu ve İlk Cinsel Birleşme	283	h. Neden Kadınlar İçin Viagra Yok?	291
d. Takılmak	284	5. Toplumsal Cinsiyet Benzerlikleri	292
e. Trans Bireylerin Cinsellikleri	284		
3. Cinsellikte Cinsiyet ve Irkın Kesişimi	285	ARAŞTIRMA DENEYİMİ:	
4. Cinsel Bozukluklar ve Terapi	286	Cinsellikte Toplumsal Cinsiyet Farklılıkları	292
a. Cinsel İstek Bozuklukları	287	6. Bölüm Özeti	293
		7. İleri Okuma Önerileri	294

13

Toplumsal Cinsiyet ve Cinsel Yönelim

295

1. Queer Teori	296	b. Çevresel Faktörler	305
2. Kalıpyargılar ve Ayrımcılık	297	c. Konunun Özü	306
3. Lezbiyen Kültürü	298	7. Lezbiyenler ve Geyler Arasındaki Farklar	306
a. Lezbiyen Topluluğu	298	8. Cinsel Yönelim ve Etnik Kökenin Kesişimi	307
b. Lezbiyen İlişkiler	299		
c. Eşcinsel Evlilik	300	ODAK 13.1: Queer Kadın Kendi Hikâyesini	
4. Cinsel Yönelimin Gelişimi ve Akışkanlığı	300	Anlatıyor	308
5. Akıl ve Ruh Sağlığı	302		
a. Lezbiyenlerin Uyum	302	ARAŞTIRMA DENEYİMİ:	
b. Terapi	303	Lezbiyen Topluluğu	309
c. Lezbiyen Annelerin Çocukları	304	9. Bölüm Özeti	310
6. Kadınlar Neden Lezbiyen, Biseksüel ya da Heteroseksüel Olur?	304	10. İleri Okuma Önerileri	310
a. Biyolojik Açıklamalar	305		

14

Toplumsal Cinsiyet ve Mağduriyet

311

1. Tecavüz	312	e. Önleme	317
a. Tanım ve Yaygınlık	312	f. Tedavi	320
b. Tecavüzün Etkileri	312	2. Yakın Partner Şiddeti	322
c. Tecavüzcüler	314	a. Tanım ve Yaygınlık	322
d. Tecavüzün Nedenleri	315		

b. Mağdurlar Açısından Yakın Partner Şiddetinin Sonuçları	324
c. Çocuklar Açısından Yakın Partner Şiddetinin Sonuçları	324
d. Yakın Partner Şiddetinin Failleri	325
e. Yakın Partner Şiddetinin Nedenleri	325
f. Önleme ve Tedavi	326
3. Cinsel Taciz	327
a. İş Yerinde Cinsel Taciz	327
ODAK 14.1: Kadına Yönelik Şiddet Yasası (KYŞY) ve Savunmasız Gruplar	328
b. Eğitimde Cinsel Taciz	330
c. Cinsel Tacizin Failleri	331

d. Feminist Analiz	331
4. İnsan Ticareti	332
5. Çocuğa Yönelik Cinsel İstismar	333
a. Çocuğa Yönelik Cinsel İstismarın Yaygınlığı	333
b. Mağdur Üzerindeki Etkisi	334
c. Feminist Analiz	335
6. İleriye Bakmak	336

ARAŞTIRMA DENEYİMİ: Tecavüzün Nedenlerine İlişkin İnançları Değerlendirme Ölçeği

7. Bölüm Özeti	337
8. İleri Okuma Önerileri	337

15

Cinsiyet, Akıl ve Ruh Sağlığı

339

1. Depresyon	340
a. Cinsiyet Farklılıkları	340
b. ABC Modeli	341
ODAK 15.1: Psikiyatrik Tanı Politikası: Âdet Öncesi Disforik Bozukluk	346
2. Alkol ve Madde Kullanım Bozuklukları	347
a. Cinsiyet ve Alkol Kullanım Bozukluğu	347
b. Alkol Kullanım Bozukluğunda Cinsiyet Farklılıklarının Nedenleri	348
c. Kadınlarda Alkol Kullanım Bozukluğunun Yordayıcıları	348
d. Madde Kullanım Bozuklukları	349
3. Yeme Bozuklukları	350
a. Anoreksiya Nervoza	350
b. Bulimiya Nervoza	351
c. Yeme Bozukluklarının Nedenleri	351
d. Feminist Bakış Açısı	352
e. Yeme Bozukluklarının Tedavisi	353
f. Yeme Bozukluklarının Önlenmesi	355

4. Cinsiyetçilik ve Psikoterapi	355
ODAK 15.2: Psikiyatrik Tanı Politikası: Cinsel Kimliğinden Yakınma	356

a. Tanıda Cinsiyet Yanlılığı	357
b. Tedavide Cinsiyet Yanlılığı	358

ODAK 15.3: Terapistlerin Cinsel Yönden Görevini Kötüye Kullanması

5. Psikoterapötik Yaklaşımlar	359
a. Bilişsel-Davranışçı Terapi	359
b. Feminist Terapi	360
6. Beyaz Olmayanların Akıl ve Ruh Sağlığı Gereksinimlerinin Saptanması	360
7. Trans Bireylerle Psikolojik Uygulamalar	363

ARAŞTIRMA DENEYİMİ: Cinsiyet Kalıpyargıları ve Psikotropik İlaçlar

8. Bölüm Özeti	366
9. İleri Okuma Önerileri	366

16

Erkeklerin ve Erkekliğin Psikolojisi

367

1. Erkeklik ve Erkek Rolü	368
a. Erkek Rolünün Özellikleri	369
b. Erkek Rolünde Tarih Boyunca Görülen Değişimler	370
2. Toplumsal Cinsiyet Rol Kimliği Paradigması	372
3. Toplumsal Cinsiyet Rol Gerilimi Paradigması	374

4. Yaşam Boyu Gelişim	376
a. Bebeklik	376
b. Çocukluk	377
c. Ergenlik	378
d. Yetişkinlik	379
5. Erkek Cinselliği	383

6. Beyaz Olmayan Erkekler	383
a. Afrikalı Amerikalı Erkekler	383
ODAK 16.1: Erkek Cinselliğine Dair Efsaneler	384
b. Asyalı Amerikalı Erkekler	388
c. Latin Amerikalı Erkekler	389
d. Kızılderili Erkekler	390
7. Sağlık Meseleleri	391

ARAŞTIRMA DENEYİMİ: Annenin Çocukluk Deneyimleri ve Erkeklerin Kadını Kontrol Etme Arzusu	392
--	------------

8. Bölüm Özeti	393
9. İleri Okuma Önerileri	393

17

Geçmiş ve Geleceğe Bakış

395

1. Gelecek Araştırmalar	396
2. Feminizmi Tekrar Gözden Geçirme	398
3. Yeniden Vizyonlandırma Kuramı	399
ODAK 17.1: Paradigmalar, Bilim ve Feminizim	400

4. Devam Eden Feminist Devrim ve Geri Tepme	403
---	-----

ARAŞTIRMA DENEYİMİ: Feminist Kimlik	405
--	------------

5. İleri Okuma Önerileri	405
--------------------------	-----

Sözlük	407
---------------	------------

Kaynakça	417
-----------------	------------

Konu Dizini	419
--------------------	------------

Yazarlar Hakkında	457
--------------------------	------------

Ön Söz

Ders kitabımız *İnsan Deneyiminin Yansı: Kadın Psikolojisi* sekiz baskı boyunca iyi gitti. Ancak 2012’de 8. baskının bitiminden şimdiye kadar geçen kısa sürede birdenbire çok şey değişti. Bunların başında trans bireylerin aktivist hareketi, ikili cinsiyet sistemine yönelik ciddi sorgulamalar ve trans bireylerle yapılan araştırmalardaki büyük canlanma gelmektedir. Bunların yanı sıra bilim insanları ve aktivistler kadın psikolojisi ve toplumsal cinsiyet alanında kesişimsel yaklaşımın daha çok kullanılması çağrısında bulundular. Bu büyük değişimlerin ışığında biz de yeni bir baskıya değil, yeni bir kitaba ihtiyaç olduğuna karar verdik. Yeni bir basımevi aradık ve bizim fikirlerimizle uyumlu bulduğumuz Sage ile anlaştık. Kesişimsel yaklaşımı ve trans bireylerle ilgili araştırmaları da içinde harmanlayan yepyeni ve son derece çağdaş bir ders kitabı yazmaya koyulduk. Yeni kitabın ismini, hem kaynak esere bağlılığını, hem de (toplumsal) cinsiyetle ilgili yeni düşünce yapısını yansıtmasını istediğimizden *Kadın Psikolojisi ve Toplumsal Cinsiyet: İnsan Deneyiminin Yansı ve Daha Fazlası* koyduk.

Toplumsal cinsiyet ve kadın çalışmaları alanlarında, geleneksel olarak cis kadına verilen önemle, bugün trans bireylere verilen önem arasında yaşanan bir gerilim gözlemliyoruz. Trans aktivistler ve trans bireylerle ilgili yeni araştırmalar bizi (toplumsal) cinsiyet konusunu yeniden düşünmeye zorluyor. Yeni anlayışı bu kitaba taşıdık. Ancak kadın bizim toplumumuzda ve dünyadaki birçok toplumda hala bastırılmakta; dolayısıyla kadınlarla ilgili sorunlar ders kitaplarımızın ve derslerimizin odak noktası olmaya devam etmeli. Bu nedenle de kadınlar, trans bireyler ve (toplumsal) cinsiyet konularına ağırlık verme açısından bir denge kurmaya çalıştık. Kadınlar ve trans bireylere baktığımızda pek çok ortaklık da göze çarpmıyor, özellikle hiç bitmeyen mücadeleleri ve sonsuz dayanıklılıkları açısından.

Kullandığımız dil çok önemli. Hedefimiz trans bireyleri içine alan ve translara duyarlı bir dil kullanmaktı. Ancak bu sandığımızdan daha zor oldu. Trans gruplarında tercih edilen terimler açısından anlaşmazlıklar var, ayrıca terimler zaman içinde sürekli olarak da değişiyor. 2017 normlarına uygun saygılı bir dil kullanmak için elimizden geleni yaptık ama büyük bir olasılıkla tercih edilen terimler yıllar içinde değişecek. Hepimizin bu gelişmeleri izlemesi gerekir. Ana kural, insanların kendilerine ne denmesini istiyorlarsa o terimin kullanılması gerektiği.

Kesişimsellik toplumsal cinsiyet ve kadın çalışmalarında giderek daha önemli bir yer tutmakta ve hızla psikoloji alanına da giriyor. Kesişimselliği daha önceki baskılarda tanıttık ama bu sefer her bölümde kesişimselliğin o alandaki yerini inceledik. Psikoloji alanında kesişimsellikle ilgili araştırmalar giderek çoğaldığından bizim de bahsedecek malzememiz oldukça fazlaydı.

Baştan sona hedefimiz, hem kadın psikolojisi ve (toplumsal) cinsiyet hakkında sadece bir giriş dersi almış olmanın dışında pek psikoloji bilgisi olmayan lisans öğrencilerinin anlayabileceği, hem de psikoloji, toplumsal cinsiyet ve kadın çalışmaları son sınıf öğrencileri için düşündürücü ve zorlayıcı bir kitap yazmaktı. Bizler öğrencilerin kadın psikolojisi ve toplumsal cinsiyet konularını öğrenmekten heyecan duymasını istiyoruz ve umarız ki bizim bu alanla ilgili heyecanımızı bu kitap boyunca aktarabilmişizdir. Bu, gerçekten, bir öğrencinin alabileceği en anlamlı derslerden biri. Kişinin yaşamını değiştirebilir. Bu derisi veren bizler bu alanda yararlanabileceğimiz geniş araştırma tabanının varlığıyla gurur duyuyoruz.

Bu kitabın daha önceki baskılarda takdir gören üç özelliği, okunabilirliği, anlaşılabilirliği ve bilimselliğini korumaya ve daha da geliştirmeye özen gösterdik. Ders kitaplarının okunabilirliği feminist bir ilke. Feminizmin hedeflerinden biri bilimi gizemli olmaktan çıkarmak. Bu hedefin bir parçası olarak da kadın psikolojisini ve toplumsal cinsiyet de dahil olmak üzere psikolojiyi gizemli olmaktan çıkarmak. Bu nedenle de hedefimiz bilimsel alanda en son ve en yetkin gelişmeleri öğrencilerin anlayabileceği hatta büyüleneceği bir dille anlatmak.

Her ikimiz de bu kitabın daha önceki baskılarını kadın psikolojisi derslerimizde defalarca kullandık. Bu deneyimlerimizden yararlanarak yeni baskıyı daha da geliştirdik. Örneğin, öğrenciler sınavda bir soruyla ilgili zorlanmışlarsa, bu durum kitaptaki bir pasajla ilgili olabilir mi? Öyleyse, düzelttik. Her ikimiz de öğrencilerin hoşuna giden ve onları zorlayan şeylerin ne olduğunu biliyoruz; bu bilgiden yararlanarak kitabı hazırladık. Bu baskıda ne yenilikler var? Kitap bölümlerinin numaralarını aynı bıraktık ancak bölüm alt başlıkları trans ve kesişimselliğe ayrılan yeri yansıtacak şekilde değişti. Bütün ilave ve güncellemeleri sayamasak da aşağıda önemli değişiklikleri belirttik.

Bölüm 1: Giriş

- Toplumsal cinsiyet konusunda önemli dil ve terimlerle ilgili güncellenmiş ve genişletilmiş içerik
- Toplumsal cinsiyetin kesişimselliği hakkında ve ikili toplumsal cinsiyet sisteminin eleştirildiği yeni bölümler
- Uluslararası feminizm, dünyada cinsiyet eşitliği, karmaşık yöntemler, kritik teori konularında yeni içerik

Bölüm 2: Toplumsal Cinsiyet Üzerine Teorik Yaklaşımlar

- Queer teori ve kesişimsellik ile ilgili ilave içerik
- Yeni Odak kutusu: Psikolojide Feminist Teori: Nesneleştirme Teorisi
- Toplumsal cinsiyetin bilişsel gelişim teorisi, evrimsel psikolojinin feminist kritiği ve yeniden yapılandırılması

Bölüm 3: Toplumsal Cinsiyet Kalıpyargıları ve Cinsiyet Farklılıkları

- Yeni bölümler: Cinsiyet Benzerlikleri Hipotezi, trans bireyler hakkındaki kalıpyargılar ve cis cinsiyetçiliği azaltmak için geliştirilen müdahale programları
- Narsisizm ve dürtüsellikte toplumsal cinsiyet farklılıklarına ilişkin yeni içerik

Bölüm 4: Toplumsal Cinsiyet ve Etnik Kökenin Kesişimi

- Yeni bölümler: Göçmenlik ve Beyaz Olmayan Feministler
- Tarihsel travma ve travmanın kuşaklararası aktarımına ilişkin yeni içerik
- Beyaz olmayan trans bireyler, kesişimsellik ve cinsiyetçi ırkçılığa ilişkin bütünlük içerik

Bölüm 5: Toplumsal Cinsiyet ve İletişim

- Cinsiyetçi dil, genişleyen ya da daralan duruş, yanlış cinsiyetlendirme ve trans bireylerle ilgili dil ve toplumsal cinsiyetle ilgili araştırmaların klinik uygulamalarına dair yeni bölümler
- Söz kesmeler, cinsiyetçi dil ve cinsiyetçi dil ile ilgili yeni bölümler

Bölüm 6: Toplumsal Cinsiyet ve Duygu

- Cinsiyet ve duygu politikalarına ilişkin genişletilmiş içerik
- Mizaçta toplumsal cinsiyet farklılıkları, öz-bilinçli duygu deneyimleri, duygusal ifade, çocuklukta duygusal ifade ve duygulara kesişimsel yaklaşımla ilgili yeni içerik
- Yeni bölüm: İkili Sistemin Ötesinde Duygular, trans bireylerde toplumsal cinsiyet ve duygular

Bölüm 7: Yaşam Boyu Gelişim

- Cinsiyete bağlı olarak anne dokunuşlarındaki fark, bebeklerin cinsiyetle uyumlu yüz ve bedenleri ayırt edebilmesi ve ikili cinsiyet sistemini öğrenmesine ilişkin yeni araştırmalarla ilgili yeni içerik
- Erken çocuklukta trans cinsiyet kimliği gelişimi ile cis birey ve trans birey ergenlerde pubertal gelişim üzerine yeni bölümler
- Yeni Bölüm: Toplumsal Cinsiyet ve Bilişsel Yaşlanma

Bölüm 8: Yetenekler, Güdü ve Başarı

- Toplumsal cinsiyet, etnik köken ve okul başarısına ilişkin yeni veriler
- Yeni bölüm: FTMM'de Toplumsal Cinsiyet Aralığı
- Güdülenmeyle ilgili beklenti-değer teorisi çerçevesinde yeni içerik

Bölüm 9: Toplumsal Cinsiyet ve İş

- Yeni bölüm: Annelik Cezası
- Ücret eşitsizliği ve cinsiyete bağlı mesleki ayırımla ilgili yeni içerik
- Yeni Odak kutusu: Psikoloji ve Kamu Politikası: Amerika Birleşik Devletleri'nde İstihdam Ayrımcılığı

Bölüm 10: Biyoloji ve Cinsiyet

- Yeni Odak kutusu: Feminist Biyoloji
- Yeni bölümler: Trans Birey Olmaya İlişkin Genler Var mıdır ve Trans Birey ve Beyin
- Beyin cinsiyet mozağıne ilişkin yeni araştırmalar

Bölüm 11: Psikoloji, Toplumsal Cinsiyet ve Sağlık

- Yeni bölümler: Trans Bireyler ve Sağlık Sistemi, Trans Bireylerde Sağlık Meseleleri ve kadın sağlığı bölümünde Düşük Yapma
- Yeni Odak kutusu: Cinsiyet ve Bulaşıcı Hastalıklar; bu bölüm içinde uluslararası feminist bakış açısı yer almaktadır.
- Hamilelik, kürtaj ve doğumla ilgili yeni ve genişletilmiş içerik

Bölüm 12: Toplumsal Cinsiyet ve Cinsellik

- Yeni bölüm: Trans Bireylerin Cinsellikleri
- Kadın Viagrasıyla ilgili yeni içerik
- Kesişimsellik ile ilgili veri tablosu güncellendi
- Ruhsal bozukluklar DSM-5'e göre güncellendi ve DSM-5 eleştirileri tartışıldı

Bölüm 13: Toplumsal Cinsiyet ve Cinsel Yönelim

- Yeni bölüm: Queer Teori
- Yeni Bölüm: Eşcinsel Evlilik, eski eşcinsel birliktelikler bölümünün yerini aldı
- Beyaz olmayan queer kritiği

Bölüm 14: Toplumsal Cinsiyet ve Mağduriyet

- Trans bireylere karşı şiddeti de içeren cinsiyet temelli şiddet konusunda yeni veri ve araştırmalar

- Yeni bölüm: İnsan Ticareti
- Yeni Odak kutusu: Kadına Yönelik Şiddet Yasası ve Savunmasız Gruplar

Bölüm 15: Cinsiyet, Akıl ve Ruh Sağlığı

- Yeni bölüm: Trans Bireylerle Psikolojik Uygulamalar
- Ruhsal sağlık konuları DSM-5'e göre güncellendi ve DSM-5 eleştirileri tartışıldı
- Yeni Odak kutusu: Psikiyatrik Tanı Politikası: Âdet Öncesi Disforik Bozukluk

Bölüm 16: Erkeklerin ve Erkekliğin Psikolojisi

- Erkeklik ve Beyaz olmayan erkekler için erkeklik rolüne ilişkin yeni içerik
- İstikrarsız erkeklik ve toplumsal cinsiyet rol gerilimi paradigması
- Babaların ilgisi üzerine yeni içerik

Bölüm 17: Geçmiş ve Geleceğe Bakış

- Toplumsal cinsiyet, ilgilenme davranışı ve stres üzerine yeni içerik
- Yeni Bölüm: Devam Eden Feminist Devrim ve Geri Tepme

Eğitim İçin Destek Kaynakları

- *Bölüm ana başlıkları.* Her bölümün başında bölüm ana başlıkları yer almakta ve bu da öğrencilerin bilişsel süreçlerinde yardımcı olmak üzere bölümün nasıl yapıldığını göstermektedir.
- *Kenar sözlükleri.* Her bölümde kenar boşluklarında ilk kez kullanılan terimlerin tanımları yapılmıştır. Daha kapsamlı bir sözlükse kitabın sonunda yer almaktadır. Bu özellikler, öğrencilerin alandaki önemli terimleri öğrenmelerine yardımcı olacaktır.
- *Araştırma deneyimi kutuları.* Her bölümün sonunda öğrencilere kadın psikolojisi ve toplumsal cinsiyet konularında bir araştırma deneyimi kazandırmak için birer araştırma kutusu konulmuştur. Burada bazen o bölümün içinde söz edilen bir araştırmanın, arkadaşlardan toplanacak küçük bir veri setiyle tekrarlanması veya video oyunlarını cinsiyetçi içerik açısından analiz etmeleri istenebilir. Her öğrenci kısıtlı sayıda veri toplasa da tüm sınıfın topladığı veriler birleştirilerek istatistik analizler de yapılabilir. Öğrencilerin bu deneyimlerden zevk alacağını ve öğretmenlerin de bu ödevleri yararlı bulacağını umuyoruz.

- *Odak kutuları.* Bu kısımda araştırma, teori ve vaka çalışmalarından yararlanarak önemli konular derinliğine ele alınır. Bu konular arasında “Cinsiyet ve Engellilik Kesişiminde Sağlık”, “Toplumsal Cinsiyet Çeşitliliği ve Atletizm” ve “Psikiyatrik Tam Politikası: Âdet Öncesi Disforik Bozukluk” vardır.

Diğer Yardımcı Kaynaklar

SAGE Basımevi öğrenme ve öğretimle ilgili destek vermek için ders verenlere en yeni pek çok kaynak sunmaktadır. study.sagepub.com/else_quest9e destek sitesi adresine gidiniz.

Eğitimciler İçin SAGE

SAGE Eğitimci Destek sitesi, şifre gerektiren ve eğitimcilerle, sınıf ortamını öğrenciler için en çok desteği verecek şekilde kaynaklarla donatabilecekleri desteği sağlamaktadır.

- Derslere ilişkin izlek oluştururken ders sorumlularının kullanması için öneri modeller sağlayan örnek ders izlekleri verilmiştir.
- Microsoft Word test bankasında her bölüm için, çoktan-seçmeli, doğru-yanlış, kısa-cevap ve açık uçlu sorular yer almaktadır. Test bankası öğrencilerin anlayışını ve ilerlemesini etkin olarak ölçebilmek için çeşitli hazır sorular barındırmaktadır. Ayrıca, her soruyu değiştirme ve eğitmenin kendi sorularını da yazma olanağı sunmaktadır.
- Düzenlenebilir ve her bölüme özgü PowerPoint slaytlar dersiniz için multimedya sunumlar hazırlamaya tam bir esneklik sağlamaktadır.
- Dikkatle hazırlanmış ders notları her bölümün yapısına paralel olduğundan PowerPoint slaytlarla birlikte kullanılabilir ve ders notları için gerekli referans ve eğitim araçlarını sağlar.
- Canlı ve ilham veren her bölüme özgü faaliyetler aktif öğrenmeyi ve eleştirel düşünmeyi pekiştirir ve sınıfta bireysel ve grup ortamlarında kullanılabilir veya ödev olarak verilebilir.

Teşekkürler

Yardımlarından minnettar olduğumuz bir çok kişi var. Akademisyen meslekdaşlarımıza teşekkür ederiz. NEQ, birinci yazar, Maryland Üniversitesi, Baltimore kampüsündeki Psikoloji ve Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları öğretim üyelerine destekleri ve entellektüel açıdan esin kaynağı oldukları için teşekkür eder.

Ben, özellikle Julie Murphy'ye, benim trans psikolojisi, engellilik ve akıl ve ruh sağlığı konularında daha derin düşünmeme yardımcı olduğu için teşekkür ederim.

Pittsburg Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden Rachel Salk'a, toplumsal cinsiyet ve ruh sağlığı alanındaki araştırmalarla ilgili kılavuzluğundan dolayı teşekkür ederim. Ayrıca,

George Washington Üniversitesi Hemşirelik Fakültesinden Kim Acquaviva'ya, benim LGBTQ konularında daha kapsamlı düşünmemi sağlamadaki destek ve rehberliğinden dolayı minnettarım. Ve UMBC'deki lisans ve yüksek lisans öğrencilerime, bana toplumsal cinsiyetin kesişimselliği konusundaki günlük deneyimlerini paylaşarak öğrettiklerinden dolayı minnettarım.

JHS, ikinci yazar, Wisconsin Üniversitesinin ve Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Psikolojisi (GWS) programlarındaki akademisyen arkadaşlarıma teşekkür ederim. Psikoloji-deki meslekdaşlarım beni daha iyi bir bilim insanı yaptı. Onların arasında özellikle Judy Harackiewicz'e, akademik başarı alanındaki sosyal sınıf ve ırk açığını kapatmak üzere planlanan müdahale çalışmalarına katılmamı sağladığı için teşekkür ederim. Ayrıca, doktora öğrencim Sarah Cava'a, benim trans konularındaki anlayışımı nazik ısrarıyla daha derinleştirdiği için teşekkür ederim. GWS'deki meslekdaşlarım benim hem kesişimsellik hem de trans konularındaki eğitime katkıda bulundular. Özellikle de trans konusundaki pedagoji seminerine minnettarım.

Stephanie Budge, Sabra Katz-Wise ve Charlotte Tate'a, kesişimsellik ve trans konularındaki içerikle ilgili verdikleri uzman görüşlerinden dolayı teşekkür ederim. Yararlı geribildirim veren diğer hakemler arasında şu isimler de var: Northampton Community Collegeden Jennifer Bradley, Loyola Üniversitesinden Maraianna E. Carlucci, Purdue Üniversitesinden Jeannie DiClementi, Rochester Üniversitesinden Andrea Hinds, Massachusetts Institute of Technology'den Chivi Kapungu, Transylvania Üniversitesinden Iva Katzaska-Miller, Hartford Üniversitesinden Linda Acacco, ve Rochester Institute of Technologyden Suzan Tessier.

Son olarak, Sage yayınlarında, kaliteli bir yayın ortaya çıkartma konusunda ve özellikle bu kitapla ilgili sorumluluklarında gösterdikleri özveri nedeniyle teşekkür etmek istediğim kişiler: Larra Para (editör) ve Zach Valladon (editör asistanı). Sizlerle birlikte bu yolda yürümek son derece keyifliydi.

Umudumuz, *Kadın Psikolojisi ve Toplumsal Cinsiyet: İnsan Deneyiminin Yansı ve Daha Fazlası* hem öğrencilere ve hem de akademisyenlere kadın psikolojisi ve toplumsal cinsiyet konularında daha derin, daha zengin ve kişisel açıdan daha geliştirici bir anlayış kazandıracaktır.

Nicole M. Else-Quest
Janet Shibley Hyde
Aralık 2017

Çeviri Editörünün Ön Sözü

ABD'deki öğretim üyeliğim sırasında verdiğim Kadın Psikolojisi derslerimde, beşinci baskısından sekizinci baskısına kadar uzun yıllar boyunca severek ve güvenerek okuttuğum, bu alanda en beğenilen ders kitaplarının başında gelen elinizdeki kitabı Türkçeye kazandırmanın, lisans ve lisansüstü derslerindeki kaynak açığını kapatmak açısından yararlı olacağı umudundayım. Kitabın elinizdeki baskısı, psikoloji alanındaki güncel gelişmeleri kapsayan içeriğiyle, önceki baskılardan çok daha fazla toplumsal cinsiyet ve kesişimsellik konularını içermektedir. Bu nedenle, psikolojinin yanı sıra sosyoloji, kadın çalışmaları gibi farklı alanlar için de güncel bir kaynak olmaya adaydır. Çevirmen arkadaşlarla umudumuz, kitabın bilimsel kuram ve araştırma ağırlıklı olmasına rağmen, akıcı dili sayesinde bu konularla ilgilenen genel okuyucunun da ilgisini çekmesi ve beğenisini kazanması.

Acıbadem Üniversitesi Psikoloji Bölümünün tüm öğretim elemanları ve Marmara Üniversitesinden bazı çalışma arkadaşları olarak, hemen herkesin kendi uzmanlık konularındaki bölümleri çevireceği güçlü bir ekip kurduk. Kadınların toplu çalışmalarını destekleyen feminist tarza da uygun olarak bu kitabın çevirisini imece usulüyle hazırladık. Nasıl kadınlar asırlar boyunca birlikte çalışarak güzel eserler ortaya çıkarmışsa, biz de bu niyetle yola çıktık.

Çeviri süreci eğitici, zaman zaman zorlayıcı fakat son derece keyifli bir deneyimdi. Tüm çevirmenlerin canla başla ve büyük bir şevkle çalışmaları, güzel bir sinerji yarattı. Çeviriyi yürüttüğümüz bir yıl boyunca üniversitedeki günlük konuşmalarımız, kitap ve zorlandığımız terimlerin Türkçeye nasıl çevrileceği hakkında görüş alışverişinde bulunarak geçti. Kitap boyunca, queer ve trans bireylerle ilgili sürekli yenilenen terimleri Türkçeye en iyi şekilde kazandırmaya çalıştık ve her grubu kapsayıcı bir dil kullanmaya özen gösterdik. Son derece akışkan olan ve sürekli yenilenen bu alanda, herkesin kabul edeceği ve hiçbir grubun kendini dışlanmış hissetmeyeceği bir dille çeviriyi gerçekleştirmek çok titizlik gerektiriyordu. Biz bu titizliği gösterdiğimizize inansak da alandaki terminoloji değişime uğradıkça çeşitli eleştirilere maruz kalabileceğimizin farkındayız. Bu da bu alanda çalışanların kaderi olsa gerek.

Kitapta kullandığımız merak konusu uyandırabilecek ve alışlagelmişin dışındaki bazı kullanımlara burada örnek vermek gerekirse şunlardan söz edebiliriz. İngilizcedeki “boy” kelimesini tutarlı olarak oğlan olarak çevirdik. Feminist literatür paralel terimler kullanmasını önerir. Bu nedenle kadın-erkek, kız-oğlan terimlerini paralel terimler olarak esas aldık. Ayrıca Türkçede bir karşılığını türetemediğimiz ve dilimizde de kullanıldığı için queer kelimesini orijinal haliyle bıraktık.

Bunların dışında, İngilizcede son yıllardaki feminist metinlerde ve bu kitapta, daha önce cinsiyeti de belirtmek için kullanılan “sex” terimi artık sadece cinsel ilişki için kullanılmaktadır. Elinizdeki kitabın önceki baskılarında toplumsal cinsiyet, “gender” terimi, sadece toplumun kadın ve erkeklere atfettiği özellikleri belirtirken, son baskıda “gender” “sex” kelimesinin de yerini almıştır. Türkçemizde ise ne yazık ki İngilizcedeki “gender” gibi yeni bir kavram üretilmemiş ve bu terim toplumsal cinsiyet olarak dilimize yerleşmiştir. Bu açıdan, bizler de cinsiyetin bedensel ya da fiziksel durumuna atıfta bulunulduğunda “gender” terimini, bu bağlamda cinsiyet olarak çevirdik.

Ayrıca kitabımızın sözlük kısmına Türkçe terimlerin yanına İngilizce karşılıklarını da ilave ettik. Hedefimiz İngilizce terimlerin, karşılıklarını da içeren bir kaynak oluşturmaktır.

Bununla da alanda çalışanların işini biraz olsun kolaylaştıracağı ve genel olarak da Türkçemizdeki karşılıkların dilimize yerleşeceği ümidini taşıyoruz.

Kitap çevirisinde başvurduğumuz ve Türkçe sözcükler, imla kuralları ve akademik yazım konusundaki kaynakları da paylaşmamız yararlı olacak kanısındayız. Bu kaynakları şöyle sıralayabiliriz: Türk Dil Kurumu Sözlüğü (<https://sozluk.gov.tr/>), Psikoloji Sözlüğü (<https://www.psikolojisozlugu.com>), Feminist Sözlük (<https://feministsozluk.com/>), Kaos GL Derneği sitesi (<https://www.kaosgl.org/>), Çatlak Zemin (<https://catlakzemin.com/e/feminist-dergi/>), Tureng (<http://tureng.com>) ve Başkent Üniversitesi Akademik Yazım Kuralları Kitapçığı (http://psk.baskent.edu.tr/docs/AYKK_05.pdf).

Bu süreç bizim için uzun soluklu bir serüven oldu. Bu serüveni keyifli kılan, emeklerini esirgemeyen, her konuda danıştığım sevgili çevirmen arkadaşlarıma, başta Fatma Kahraman olmak üzere soyadı alfabetik sırasıyla, Şebnem Akan, Ayşenur Aktaş, Esra Bal, Belma Bekçi, İlyas Göz, Yaprak Kalafatoğlu, Begüm Özbek, Suna Tevrüz, Tülay Turgut, Nilay Pekel Uludağlı'ya minnettarım. Bu değerli eseri Türkçeye kazandırmamız konusunda büyük desteği olan Nobel Akademik Yayıncılık ekibine ayrıca teşekkür ederim. Son olarak, bu kitabın başından itibaren her konuda büyük katkısı olan editör yardımcısı, dostum Esin İnsan'a teşekkürü bir borç bilirim.